

Nr 442.

Av herrar **Österström** och **Andersson** i Rasjön, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 237, angående anslag till förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar, m. m.

I proposition nr 237 till årets riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit, att antalet ordinarie provinsialläkare från och med den 1 januari 1940 skall höjas med tio till 346. Förslaget grundar sig på en av medicinalstyrelsen upprättad plan, enligt vilken antalet ordinarie provinsialläkaredistrikt borde successivt bringas upp till något mer än 500. Såsom av propositionen framgår, har flertalet myndigheter yttrat sig till förmån för de av medicinalstyrelsen uppdragna riktlinjerna, och även departementschefen har i princip anslutit sig till dem.

För vår del vilja vi uttala vår tillfredsställelse med den i medicinalstyrelsens förslag och i propositionen uttryckta tankegången, att den av provinsialläkarna handhavda hälso- och sjukvården bör effektiviseras genom en begränsning av arbetsbördan utan att arten av verksamheten därför bör förändras, varav följer, att antalet tjänster bör ökas. Emellertid kunna vi icke finna annat än att departementschefen vid omsättandet av denna tankegång i konkreta förslag visat alltför stor försiktighet. Naturligtvis är det riktigt, som i propositionen säges, att utvecklingen med avseende å provinsialläkarnas verksamhetsområde ännu icke till fullo kan överblickas, och att det därför kan vara svårt att fixera en viss tidsperiod för genomförande av en nu upprättad generalplan över det behövliga antalet provinsialläkaredistrikt. Men att inskränka det första steget till att omfatta endast tio nya platser synes oss vittna om en alltför stor återhållsamhet. Efter medicinalstyrelsens kalkyler innebär departementschefens förslag, att de avsedda resultaten icke fullt uppnås förrän om 15 à 20 år. Att i en tid, då det blir alltmer uppenbart att hälsovården utgör ett av de väsentligaste leden i det sociala arbetet, anslå en sådan övergångstid för den här ifrågavarande utvidgningen av tjänsteläkareinstitutionen, synes oss knappast försvarligt. Enligt propositionens uppgifter finnas ännu ett antal extra provinsialläkaredistrikt. Därest dessa, som meningen är, i första hand omändras till ordinarie provinsialläkaredistrikt innebär icke inrättandet av de tio nya tjänsterna att tio nya läkare komma i arbete. Ett genomförande av propositionen betyder alltså i realiteten ett mycket ringa tillskott av läkarekrafter ute i orterna.

De skäl, som kunna tänkas tala för en långsam reformtakt i ett fall som detta, äro avskräckande kostnader eller brist på kompetent arbetskraft. Av propositionen framgår emellertid, att kostnaderna för nya provinsialläkaretjänster äro av skäligen begränsad storleksordning, cirka 9,000 kronor per

tjänst och år. Och vad angår tillgången på kvalificerade läkare, lämpliga att besätta nya tjänsteläkareposter, torde det vara allmänt känt att Sverige för närvarande uppvisar ett överskott på yngre läkare. Även om man har anledning att ställa sig tvivlande till vissa uppgifter om »ett växande läkareproletariat», så kan det dock icke bestridas att något hundratal yngre läkare sakna tillgång till annat än tillfälligt arbete. Det är därför ställt utom tvivel att en betydligt större ökning i antalet tjänsteläkareposter än den av Kungl. Maj:t föreslagna med lätthet skulle kunna genomföras. Här tillkommer även en annan synpunkt, som är värd beaktande. Det är givetvis önskvärt att så snart som möjligt bereda fullt arbete åt den kår av yngre läkare, som inhämtat sin krävande utbildning under mycket betydande ekonomiska uppoffringar från sin egen och från samhällets sida. På längre sikt måste det betecknas som ett slöseri att lämna en så värdefull arbetskraft oanvänd, ehuru ett påtagligt behov av intensifierad hälso- och sjukvård föreligger.

Enligt vår uppfattning tala sålunda flera skäl för en betydligt större ökning av antalet ordinarie provinsialläkaretjänster än den som Kungl. Maj:t föreslagit. Något hinder mot en ökning med cirka tjugo under vart och ett av de närmaste åren synes oss icke föreligga. Vi få sålunda hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 237 ville besluta,

dels att tjugo nya provinsialläkaretjänster skola inrättas från och med den 1 januari 1940 och att personalförteckningen för »provinsialläkare, lön enligt löneplan D» skall upptaga 356 befattningshavare,

dels ock att till *Första provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.:* *Avlöningar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av 3,760,000 kronor.

Stockholm den 15 april 1939.

Ivar Österström.

Gustaf Andersson
i Rasjön.